

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 4 lutego 2014 roku, sygn. akt I C 888/13 w sprawie z powództwa H. I Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w K. przeciwko M. M. o zapłatę, Sąd Rejonowy w Skierniewicach zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 10.341,38 złotych wraz z umownymi odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od dnia 24 czerwca 2013 roku do dnia zapłaty oraz umowne odsetki w tej samej wysokości od kwoty 1300 złotych za okres od dnia 24 czerwca 2013 roku do dnia 31 stycznia 2014 roku, a w pozostałej części powództwo oddalił. Nadto zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 2.563 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz rozstrzygnął o zwrocie na rzecz powoda nadpłaconej części opłaty sądowej od pozwu.

Powyższe rozstrzygnięcie zostało oparte na ustaleniu, że w dniu 18 lipca 2007 roku pozwana zawarła umowę kredytu konsumpcyjnego w kwocie 10.672,36 złotych z pierwotnym wierzycielem (...) Bankiem S.A. we W.. Kredyt nie został spłacony, w związku z czym wierzyciel wypowiedział umowę i wezwał pozwaną do zapłaty zaległości. W dniu 24 czerwca 2013 roku (...) Bank S.A. we W. zawarł z powodem umowę przelewu wierzytelności wynikającej z wskazanej umowy. W dniu wniesienia pozwu zadłużenie pozwanej wynosiło 6.158,62 zł z tytułu niespłaconego kapitału oraz 5.482,76 zł z tytułu odsetek. W toku procesu pozwana dokonała wpłaty na rzecz powoda w kwocie 1.300 zł.

Sąd pierwszej instancji uznał powództwo za zasadne, za wyjątkiem kwoty 1.300 zł uiszczonej przez pozwaną w toku procesu, w zakresie której powództwo oddalił. Sąd ocenił, że w sprawie brak było podstaw dla rozłożenia zasądzonego świadczenia na raty z uwagi na wysokie prawdopodobieństwo naruszenia interesu powoda związane z wysokością dochodów pozwanej, która nie pozwala na wygospodarowanie jakichkolwiek oszczędności celem spłaty zadłużenia. O odsetkach od zasądzonej kwoty Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., przyjmując, że stopa odsetek za opóźnienie została oznaczona z góry w treści umowy. O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik procesu, ustalając wysokość kosztów zastępstwa procesowego powoda w oparciu o § 6 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

Apelację od powyższego orzeczenia wywiodła pozwana, skarżąc je w części zasądzającej świadczenie od niej na rzecz powoda w zakresie wysokości odsetek oraz nierozłożenia świadczenia na raty, a także w części obciążającej ją kosztami procesu. Zaskarżonemu wyrokowi apelująca zarzuciła:

1. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, to jest przepisu art. 320 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo zawarcia przez strony postępowania ugody pozasądowej w dniu 30 stycznia 2014 r.;
2. naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, to jest przepisu art. 321 k.p.c. poprzez orzeczenie o odsetkach od zasądzonego świadczenia ponad żądanie powoda;
3. naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo zaistnienia przesłanek ku odstąpieniu od obciążania powódki nieuiszczonymi kosztami sądowymi.

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pozwana wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez rozłożenie zasądzonej należności na raty w wysokości i terminach zgodnych z treścią umowy ugody z dnia 30 stycznia 2014 r., zasądzenie odsetek od kwoty zgodnej z żądaniem powoda oraz odstąpienie od obciążenia jej wszelkimi kosztami procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja co do rozstrzygnięcia o wysokości odsetek od zasądzonego świadczenia oraz o kosztach procesu jest trafna i skutkuje zmianą zaskarżonego orzeczenia w tym zakresie.

Sąd Odwoławczy podziela ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, przyjmując je za własne.

Przechodząc do oceny zasadności zarzutów apelacyjnych, w pierwszym rzędzie wskazać należy, że zarzut naruszenia art. 321 k.p.c. poprzez orzeczenie o odsetkach od zasądzonego świadczenia ponad żądanie powoda należało uznać za oczywiście zasadny. Nie budziło wątpliwości Sądu Okręgowego, że pozwem z dnia 24 czerwca 2013 roku powód dochodził odsetek w wysokości maksymalnej jedynie od kwoty niespłaconego przez pozwaną kapitału, tj. kwoty 6.158,62 zł za okres od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, zaś od pozostałych dochodzonych kwot nie żądał odsetek. Rozstrzygnięcie Sądu pierwszej instancji w części, w której zasądził on całą należność wraz z odsetkami w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP obarczone było błędem, który Sąd Rejonowy spostrzegł, czemu dał wyraz w treści uzasadnienia wyroku, jednak w świetle obowiązującego prawa nie mógł wadliwości tej usunąć w trybie sprostowania oczywistej omyłki pisarskiej. Mając powyższe na uwadze, Sąd Odwoławczy dokonał stosownej zmiany wyroku na podstawie art. 386 § 1 k.p.c.

Podniesiony przez skarżącą zarzut naruszenia przepisu art. 320 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie nie okazał się trafny. Fakt zawarcia przez strony postępowania ugody pozasądowej w dniu 30 stycznia 2014 r. nie znalazł odzwierciedlenia w stanowisku procesowym strony powodowej, zatem Sąd Rejonowy był zmuszony dokonać z urzędu oceny zasadności rozłożenia świadczenia na raty. Sąd pierwszej instancji słusznie stwierdził, że przesłanki zastosowania art. 320 k.p.c. na gruncie niniejszej sprawy nie wystąpiły. Dokonując oceny, czy w sprawie zachodzi szczególnie uzasadniony wypadek, o którym mowa w treści powołanego przepisu, nie można tracić z pola widzenia interesu strony wygrywającej proces. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że ochrona, jaką zapewnia pozwanemu art. 320 k.p.c. nie może być stawiana ponad ochronę powoda w procesie cywilnym i wymaga uwzględnienia wszelkich okoliczności sprawy, a zatem także uzasadnionego interesu powoda (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 czerwca 1972 r., I CR 599/71, Lex nr 7099). Sąd Okręgowy podziela pogląd wyrażony przez Sąd pierwszej instancji, że rozłożenie zasądzonego świadczenia na raty w sytuacji, gdy dochody gospodarstwa domowego pozwanej nie pozwalają na zaspokajanie jego bieżących potrzeb, skutkowałoby jedynie opóźnieniem wykonania wyroku, a zatem naruszałoby usprawiedliwiony interes powoda. Dostępna zaś hipotetycznie, bo jedynie deklarowana przez pozwaną pomoc rodziny w zakresie spłaty należności, opisanej oceny nie zmienia z uwagi na niepewność tego stanu rzeczy i brak przekonujących dowodów. Z uwagi na powyższe Sąd oddalił apelację w tej części na podstawie art. 385 k.p.c.

Odnosząc się do zarzutu naruszenia art. 102 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie pomimo zaistnienia ku temu przesłanek, należy zgodzić się ze skarżącą, że w sprawie zachodził wypadek szczególnie uzasadniony, pozwalający Sądowi na zasądzenie od strony przegrywającej tylko części kosztów procesu. W piśmiennictwie wskazuje się, że zasadniczym kryterium zastosowania regulacji z art. 102 k.p.c. są szeroko pojęte względy słuszności, jednak za decydujące uważa się trudne warunki materialne strony (K. Gonera, Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, LexisNexis 2011; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 stycznia 1969 r., II CR 506/68, LexPolonica nr 325675, OSNCP 1969, nr 9, poz. 166). Z rozważań Sądu Rejonowego wynikało jednoznacznie, że pozwana i jej mąż nie uzyskiwali dochodów, które pozwoliłyby im i ich małoletnim dzieciom choćby na bieżące utrzymanie, a tym bardziej na poczynienie oszczędności, co nie pozostało bez wpływu na fakt nierozłożenia zasądzonego od pozwanej świadczenia na raty. Zważywszy na poczynione przez Sąd Rejonowy ustalenia odnośnie sytuacji materialnej i życiowej pozwanej, należało uznać, że w sprawie zachodził wypadek szczególnie uzasadniony, a w konsekwencji nie zasądzać od pozwanej jako strony przegrywającej kosztów procesu w całości. Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy zmienił wyrok w zaskarżonym zakresie. Sąd doszedł do przekonania, że pozwana sprosta ciężarowi poniesienia kosztów procesu w kwocie 1.363 złotych, na którą złożyły się kwoty: 146 złotych z tytułu opłaty sądowej, 17 złotych tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa oraz 1200 złotych tytułem części kosztów zastępstwa procesowego powoda przez radcę prawnego.

Wyniki kontroli odwoławczej zaskarżonego wyroku skutkowały jego zmianą w opisanym wyżej zakresie na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. W pozostałej części apelacja jako bezzasadna podlegała oddaleniu w oparciu o przepis art. 385 k.p.c.